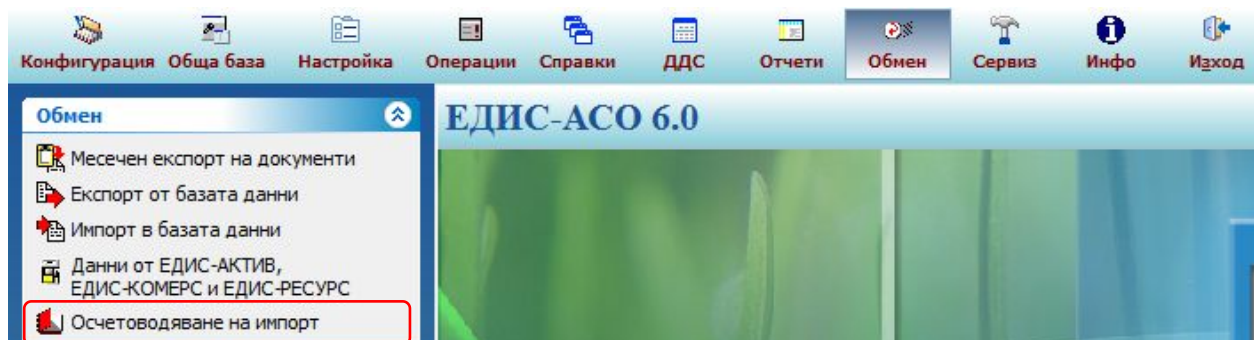

1.1 ОСЧЕТОВОДЯВАНЕ НА ИМПОРТ ОТ ТЕКСТОВИ ФАЙЛ.

ЕДИС-АСО предоставя силни инструменти за импорт на документи от външни програми, включително автоматична подготовка на дневниците по ДДС.

В този раздел ще разгледаме подробно целия процес на подготовка и използване на схемата за импорт на документи.

За начало трябва да стартираме от меню „Обмен“ опцията „Осчетоводяване на импорт“ (фиг.7-6).

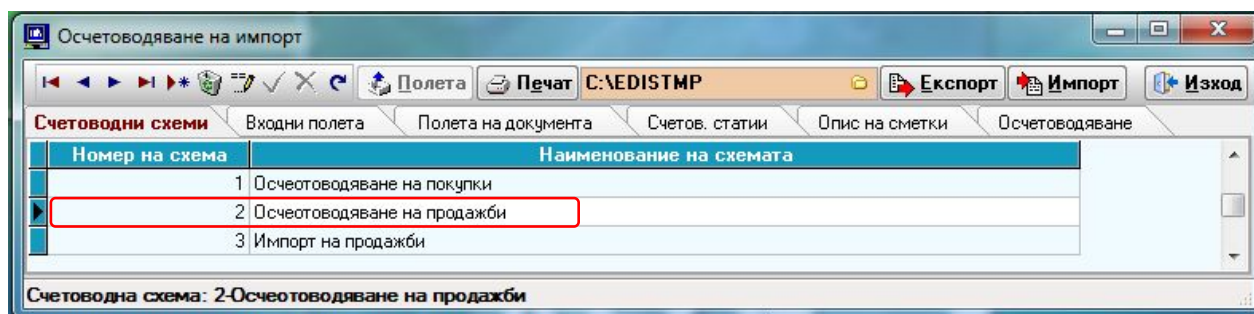
фиг. 7-6

Програмата за импорт на документа включва няколко страници (таба):

- **Счетоводни схеми** - съдържа списък с подготвени схеми за осчетоводяване;
- **Входни полета** – съдържа описание на входните полета, разделители, размери и т.н., включени в данните за импорт;
- **Полета на документа** – съдържа настройка на основните полета за идентифициране на документа: тип, номер, дата на документа, дата на осчетоводяване, архив, архивен номер и описание. Включва възможности за трансформация на входния тип документи, условия за прилагане на настройките и други;
- **Счетов.статия** – съдържа описание на схемите за контиране на документите и условия за тяхното прилагане;
- **Опис на сметки** – използва се в случай, че в данните за импорт са включени счетоводните записвания, необходими за правилното осчетоводяване на документите;
- **Осчетоводяване.** Този раздел се използва в оперативната работа с подготвените схеми за осчетоводяване. Тук се задава файла за импорт, вида на схемата, използваните разделители между полетата. В тази част се прави проверката за коректност на съдържанието на входните данни, обработката на документите и тяхното записване в базата данни.

1.1.1 СЧЕТОВОДНИ СХЕМИ

Да започнем с разглеждането на една предварително подготвена и предоставяна с продукта схема за осчетоводяване на дневника на продажбите във формат отговарящ на изискванията на Правилника за прилагане на ЗДДС. Дефинирането на схемата за осчетоводяване (за по-кратко ще бъде наричана само схемата) започва с задаването на уникален цифров номер и смислено наименование, което да подсказва нейното предназначение, вижте „2 – Осчетоводяване на продажби“ (фиг.7-7).

фиг. 7-7

1.1.2 ВХОДНИ ПОЛЕТА

Преминаваме на страницата (таба) за определяне на входните полета (фиг.7-8).

В колона „Номер“ се задава последователността на полетата във входните данни. Могат свободно да се пренареждат, в случай че се допусне грешка или тяхната последователност се промени, но трябва да се запази уникалният им номер в това подреждането. В крайна сметка всички редакции трябва да приключат със запазването на последователна номерация.

В колона „Поле“ всяко поле трябва да получи уникално име. Задължително пред името се поставя символа „@“ и името може да съдържа само главни латински букви и цифри, без интервали в него.

В следващата колона „Наименование“ се записва произволен текст идентифициращ недвусмислено предназначението на полето.

Колона „Позиция“ има двойно предназначение в зависимост от вида на схемата.

Различаваме два вида схеми:

- с полета с фиксирана дължина
- с полета с променлива дължина.

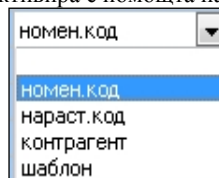
Типичен пример за полета с фиксирана дължина е разглежданата схема за импорт на дневник по ДДС. В неговата структура за всяко поле е определена точна дължина. За този вид схема в тази колона се задава началната позиция на полето, а в следващата „Размер“ - неговата дължина. Например, поле „@DANKONTR - ИН по ДДС на контрагент“ в дневника започва от колона 73 и има дължина 15 символа.

При схемите дефиниращи полета с променлива дължина в поле „Позиция“ се задава последователния номер на полето в данните за импорт, а в поле „Размер“ – „0“ (нула). За тези схеми при зареждането на документите в страницата „Осчетоводяване“ се задава вида на разделителя между полетата.

Номер	Поле	Наименование	Позиция	Размер	Тип номенклатура	Наименование на номенклатура	Данъчен No	Булстат
1	@DANN	ИН по ДДС на фирмата	1	15				
2	@DANPER	Данъчен период	16	6				
3	@NKLON	Номер на клон	22	4				
4	@NRED	Номер на ред	26	15				
5	@VDDOC	Вид на документа	41	20	номен.код	@VDDOC		
6	@DOCNUMB	Номер на документ	43	20				
7	@DOCDATE	Дата на документа	63	10	шаблон		ДД/ММ/ГГГГ ДД.ММ.ГГГГ	
8	@DANKONTR	ИН по ДДС на контрагент	73	15	нараст.код	@ИМЕKONTR	@DANKONTR @DANKONTR	
9	@ИМЕKONTR	Име на контрагента	88	50				
10	@PREDMET	Предмет на доставката	138	30				
11	@A	Общ размер на данъчните основи	168	15				
12	@B	Всичко начислен ДДС	183	15				
13	@C	ДО на доставки със ставка 20%	198	15				
14	@D	Начислен ДДС 20%	213	15				
15	@E	ДО на ВОП	228	15				
16	@F	ДО по чл.82, ал.2-5	243	15				
17	@G	ДДС за ВОП и по чл.82, ал.2-5	258	15				
18	@H	ДДС 20 % в други случаи	273	15				
19	@K	ДО на доставки със ставка 7%	288	15				
20	@L	Начислен ДДС 7%	303	15				
21	@M	ДО със ставка 0% по глава III	318	15				
22	@N	ВОД на стоки със ставка 0%	333	15				
23	@O	ДО по чл.140, чл.146,ал.1 и чл.173	348	15				
24	@P	Услуги чл.21,ал.3и чл.22-24	363	15				
25	@Q	По чл.69 и дистанционни продажби	378	15				
26	@R	Освободени доставки и ВОП	393	15				
28	@S	Посредник в тристранни операции	408	15				

фиг. 7-8

Колона „Тип номенклатура“ има по-широко приложение, отколкото говори нейното наименование. Предлага фиксиран брой възможности, който се активира с помощта на падащото меню достъпно за полето (фиг.7-9).

фиг. 7-9

- **Номен. код** – очаква се съдържанието на това поле да е код от номенклатура (1). Кодът на номенклатурата ще бъде определен според приложението на полето. Както ще видим по нататък, това поле задава типа на документа, а той е свързан с използването на номенклатура „2-Типове документи“ на ЕДИС-АСО. Програмата ще потърси съдържанието на полето сред типовете документи дефинирани в тази номенклатура и ако не го намери ще добави новия код за тип документ, като за наименование ще използва текста или съдържанието на полето посочено в колона „Наименование на

номенклатура“. В нашия пример за наименование ще бъде използвано отново съдържанието на полето;

- **Нараст.код** – използва се в цифрови номенклатури. Да разгледаме дефиницията на входните полета в схема „3 - Импорт на продажби“ (фиг. 7-10). Това е схема за осчетоводяване с полета с променлива дължина. Забележете, че в колона „Размер“ стойностите са нула. Обърнете внимание на полета: „9-MAGKOD Код на магазин“ и „10-MAGIME Наименование на магазина“. Дефинирано е, че поле „9-MAGKOD“ определя код на магазин, който трябва да съществува в нарастващата цифрова номенклатура „3-Структура на фирмата“, използвана в аналитичността на сметка „702“ (вижте фиг. 7-11). При зареждането на данните програмата ще провери дали в номенклатурата съществува код на магазин съответстващ на този от входните данни. Ако не намери такъв ще потърси най-големия цифров код, ще го увеличи с 1 и ще го запише в номенклатурата. За наименование ще използва съдържанието посочено в колона „Наименование на номенклатура“. В примера, това е съдържанието на полето „10-MAGIME Наименование на магазин“;

Номер	Поле	Наименование	Позиция	Размер	Тип номенклатура	Наименование на номенклатура
1	@NRED	Номер на ред	1	0		
2	@NKLON	Номер на клон	2	0		
3	@VIDDOC	Вид на документа	3	0	номен.код	@VIDDOC
4	@DOCNUMB	Номер на документ	4	0		
5	@DOCCDATE	Дата на документа	5	0		
6	@DANKONTR	ИН по ДДС на контрагент	6	0	нараст.код	@IMEKONTR
7	@IMEKONTR	Име на контрагента	7	0		
8	@PREDMET	Предмет на доставката	8	0		
9	@MAGKOD	Код на магазин	9	0	нараст.код	@MAGIME
10	@MAGIME	Наименование на магазина	10	0		
11	@TOTALSUM	Общ размер на данъчните основи	11	0		
12	@TOTALDDS	Всичко начислен ДДС	12	0		
13	@SUMA	ДО на доставки със ставка 20%	13	0		

Условие за прилагане на схемата:

Счетоводна схема: 3-Импорт на продажби

фиг. 7-10

Статия	Дт сметка	Контрагенти	Кт сметка	Структура на фирмата
1	411	@DANKONTR	702	@MAGKOD
2	411	@DANKONTR	4532	
3	501		411	@DANKONTR

фиг. 7-11

Специален вариант на импорт с нарастващ код е предвиден за номенклатурата на контрагентите (вижте 2 на фиг. 7-8). В полето „Наименование на номенклатура“ се посочва полето съдържащо наименованието на контрагента, в поле „Данъчен No“ – идентификационния номер по ДДС, а в поле „Булстат“ –единия идентификационен номер (Булстат). Програмата проверява номенклатурата за ИН по ДДС, ако във входните данни се подава код на контрагент с данни за регистрация по ДДС в ЕС. Ако такъв не е намерен или входните не съдържат валиден ИН по ДДС, се проверява по ЕИК (Булстат). Ако контрагента не бъде намерен, се прави запис в номенклатурата с поредния нарастващ номер и съдържанието на полетата, посочено по-горе;

- **Контрагент** - определя, че полето съдържа кода на контрагента, който трябва да бъде добавен в номенклатурата, наименованието се взема от полето посочено в колона „Наименование на номенклатура“, ИН по ДДС от колона „Данъчен No“, а ЕИК (Булстат) от колона „Булстат“;
- **Шаблон** – дава възможност за трансформация на датата от входния формат в поддържащия от ЕДИС-АСО. В поле „Данъчен No“ се подава входния формат, а в поле „Булстат“ - желания формат след трансформацията. За идентифицирането на отделните елементи от датата се използват следните съкращения: „ДД“–ден посочен в две позиции, „ММ“–месец, „ГГГГ“–година. Вижте следната част от фиг. 7-8 (позиция 3):

7	@DOCCDATE	Дата на документа	63	10 шаблон	ДД/ММ/ГГГГ	ДД.ММ.ГГГГ
---	-----------	-------------------	----	-----------	------------	------------

Датата на постъпваща от входните данни е във формат „ДД/ММ/ГГГГ“, т.е. 21 септември 2010 година, постъпва във следния вид: „21/09/2010“, който се трансформира в „21.09.2010“ съгласно заложените шаблон в колона „Булстат“.

В долната част на страница „Входни полета“ (фиг.7-12) може да бъде зададено условие, което позволява

филтрирането на входните данни и пропускането на тези записи, които не отговарят на поставеното условие.

Условие за прилагане на схемата: (@VIDDOC=#01) ИЛИ (@VIDDOC=#02) ИЛИ (@VIDDOC=#03)
Счетоводна схема: 2-Осчетоводяване на продажби

фиг. 7-12

Формулите, с които ще се срещнем и в другите страници се формират по следните правила:

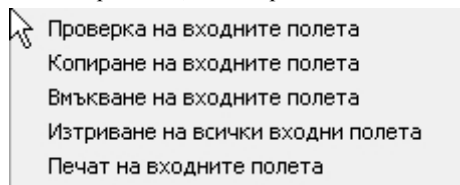
- 1) Всички операнди трябва да бъдат заградени от скоби. В примера на фиг.7-12 такъв операнд е изрза „(@VIDDOC=#01)“;
- 2) В операндите могат да се използват полета от импорта (@VIDDOC) и цифрови или символни константи, които се задават със символа „#“ пред тях. Например, „#01“ представя цифровата константа „01“, което е кода на данъчна фактура съгласно Правилника за прилагане на ЗДДС;
- 3) В операндите и изразите могат да се използват следните аритметични оператори: „+“ (плюс), „-“ (минус), „*“ (умножение) и „/“ (деление);
- 4) В операндите и изразите могат да се използват следните логически оператори: „=“ (равно), „>“ (по-голямо), „>=“ (по-голямо или равно), „<“ (по-малко), „<=“ (по-малко или равно), „<>“ (различно);
- 5) Между операндите и изразите могат да бъдат поставяни логическите условия: „И“, „ИЛИ“

Нека разшифроваме примерната формула:

(@VIDDOC=#01) ИЛИ (@VIDDOC=#02) ИЛИ (@VIDDOC=#03)

В първия операнд: (@VIDDOC=#01) поставяме условието типа на документа (@VIDDOC) да е равен на „01“ (данъчна фактура). По подобен начин се определят и останалите операнди, в които се изисква типа на документа да е равен на „02“ (дебитно известие) и „03“ (кредитно известие). Отделните операнди са комбинирани с условието „ИЛИ“ т.е. поставеното условие определя, че ще бъдат допуснати до импорт само документите от тип: данъчна фактура, дебитно и кредитно известие.

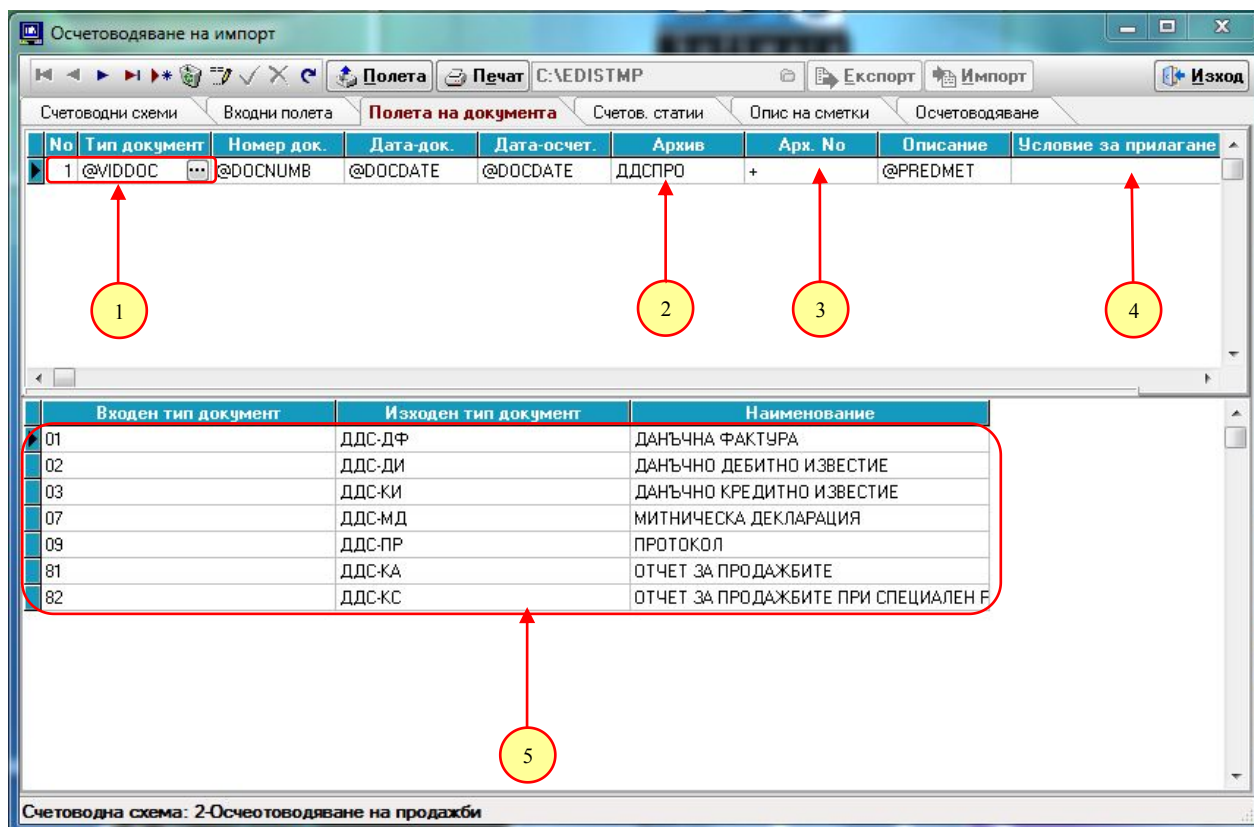
С десния бутон на мишката се активира меню, което предлага и допълнителни възможности:

- **Проверка на входните полета** – проверява дали дефинициите на входните полета коректни;
- **Копиране на входните полета** – копира във вътрешен буфер на програмата всички входни полета заедно с техните дефиниции. Заедно със следващата функция може да се използва при създаване на нова схема за осчетоводяване;
- **Вмъкване на входните полета** – импортира в текущата схема запазените с предходната функция входни полета;
- **Изтриване на всички входни полета** – едва ли се нуждае от обяснения
- **Печат на входните полета** – подготвя справка за печат на входните полета и техните дефиниции.

1.1.3 ПОЛЕТА НА ДОКУМЕНТА

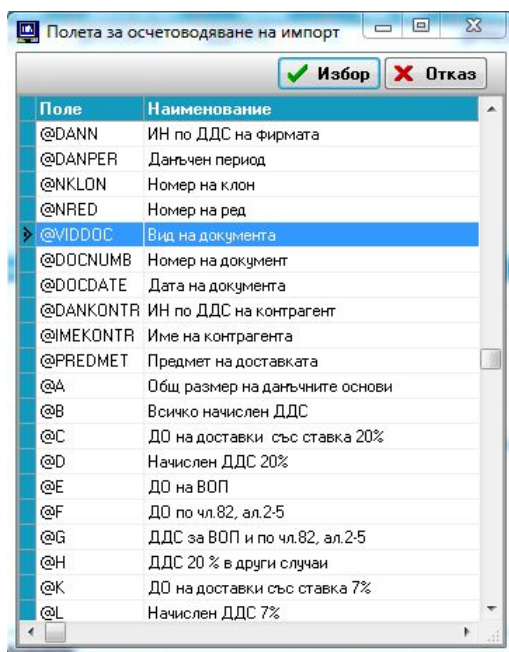
В тази част на схемата се определят основните характеристики на документа и възможности за трансформация на типа на входните документи (фиг. 7-12)

фиг 7-12

При определянето на характеристиките на документа могат да се използват следните възможности:

- 1) **Полета от входните данни** като „@VIDDOC“ (1). Името на входното поле може да бъде въведено директно или избрано от списъка, която ще се появи след щракването върху бутона с трите точки в края на полето от колоната или с двукратно щракване на левия бутон на мишката в полето (фиг.7-13);

фиг. 7-13

- 2) **Константни значения** (2). Въвеждат се директно в колона и се записват в характеристиките на документа в този вид;
- 3) **Специални операции** (3), които се използват най-вече при задаване на архивните номера;
- 4) „+“ при осчетоводяването ще бъде използван следващият нарастващ архивен номер за зададения архив. Например, ако предположим ,че последният документ в архива „ДДСПРО“ има архивен номер **122**, при импорта на документите на първия от тях ще бъде присвоен номер **123**, на

следващия 124 и т.н.

- 5) „+100“ – използва се същата техника, но номерата в архива ще стартират от 100 т.е. при импорта на документите на първия от тях ще бъде присвоен номер 101, на следващия 102 и т.н.
- 6) **Условия** за прилагане на схемата (4). Дефинирането на тези условия се подчинява на правилата описани по горе, но в случая се задава филтър прилаган по отношение на оформянето на характеристиките на документите.

Обърнете особено внимание на полето „Архив“. Желателно (почти задължително) е то да се отличава от всички видове архиви използвани при ръчното въвеждане на документи. Така ще се улесни контрола за коректност след импорта на документите.

При обработката на документите е възможно трансформиране на входния тип документ в този поддържан от ЕДИС-АСО. В разглежданият пример на такава трансформация подлежат типовете на документите дефинирани в Правилника за прилагане на ЗДДС към тези зададени с номенклатурата на ЕДИС-АСО (позиция 5 на фиг. 7-12).

В колона „**Входен тип документ**“ се подават очакваните типове документи в импорта, а в колона „**Исходен тип документ**“ тези, в които трябва да се преобразуват. Исходният тип на документа може да бъде избран от списъка, който се отваря чрез бутона разположен в края на полето. В колона „**Наименование**“ програмата извежда името на избрания изходен тип документ. Тази колона не подлежи на редактиране и има само информативен характер.

1.1.4 СЧЕТОВОДНИ СТАТИИ

На тази страница се дефинират контировките използвани за осчетоводяване на импортираните документи (фиг.7-14). Счетоводните статии се задават в последователни редове и номера (1), които съдържат счетоводни кореспонденции по дебита и кредита. Сметките могат да се въвеждат ръчно или избират от сметкоплана, който се извежда при щракването върху бутона с трите точки в края на полето (2). След въвеждането (избора) на сметката в заглавието на следващите 6 колони се появяват имената аналитичните нива, за които се очаква въвеждането на данни. В тези колони могат да бъдат зададени:

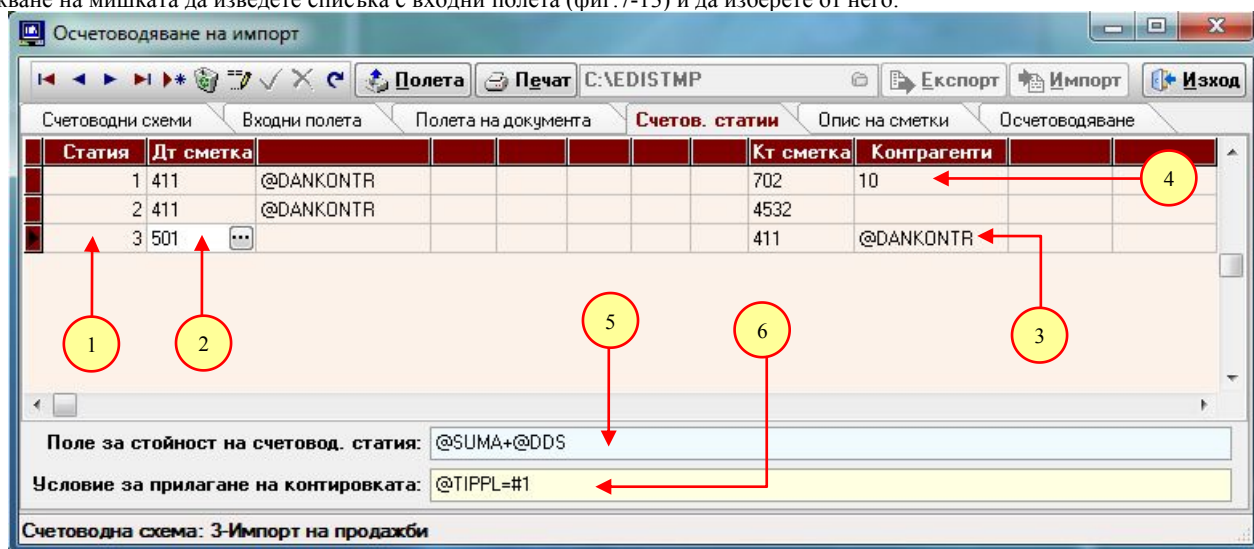
- **имена на входни полета** (3), които могат да бъдат въведени ръчно или избрани от списъка, който се появява при щракване върху бутона в края на полето, вижте на фиг. 7-14 аналитичността на сметка „411“. При осчетоводяването на документите тези полета се заместват със стойностите от входните данни. Единственото изключение е избраното в този пример поле „@DANKONTR“, което не се замества от Идентификационния номер по ДДС на контрагента, а от неговия код от номенклатурата на контрагентите;
- **код от номенклатура** (4), както се вижда от примера за сметка „702“, за която за аналитичното ниво „Структура на фирмата“ е директно записано „10“, който съответства на код от номенклатура „3-Структура на фирмата“, която се използва за това аналитично ниво.

Не се допуска оставянето на недефинирани аналитични нива.

В поле „**Поле за стойност на счетоводната статия**“ (5) се определя, откъде да бъде взета стойността за счетоводната статия. Например, за контировката „**дт 501 / Кт 411,@DANKONTR**“ е зададено, че това е сумата на входните полета: **@SUMA** (Стойност без ДДС) + **@DDS** (Начислено ДДС).

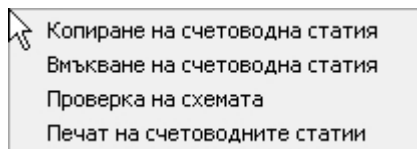
За тези формули се прилагат правилата описани по-горе.

В следващото поле „**Условия за прилагане на контировките**“ се дефинират условията, при които дадена контировка се прилага. В примера последната контировка свързана с отчитане на плащане в брой ще бъде приложена само входното поле „@TIPPL“ – тип плащане е равно на „1“. За тези полета можете с двукратно щракване на мишката да изведете списъка с входни полета (фиг.7-13) и да изберете от него.

фиг. 7-14

С десния бутон на мишката се активира меню, което предлага и допълнителни възможности:

1.1.5 ОПИС НА СМЕТКИ

Това алтернативен начин за създаване на схема за осчетоводяване на импорта. Върху един и същи импорт не могат да се прилагат едновременно и двете схеми: счетоводни статии и опис на сметки. Този метод се използва в случай, че в импорта са включени счетоводни записвания, които трябва да бъдат приложени към него.

Да разгледаме следния текстови файл за импорт (фиг.7-15). За повече прегледност е представен в таблична форма на фиг.7-16. В него са включени следните полета разделени със запетая:

- 1) тип запис (има специално значение при дефинирането на схемата за осчетоводяване);
- 2) тип документ (ДДС-ДФ);
- 3) номер на фактура;
- 4) дата на фактура;
- 5) архив;
- 6) архивен номер. ИН по ДДС (Булстат за нерегистрираните по ДДС);
- 7) име на контрагента;
- 8) дт сметка;
- 9) кт сметка;
- 10) сума без ДДС;
- 11) сума на ДДС.

Обърнете внимание на следните особености:

- 1) данните за документа, контрагента и сумите се повтарят на всеки ред със счетоводните записвания за документа;
- 2) в шифъра на сметките е включена и аналитичност. Например: сметка „4101001“ включва шифъра на сметката „410“ и аналитичност „1001“ (код на контрагент, както ще стане ясно по-нататък). Аналогично е положението и със сметка „700010“, която включва сметка „700“ и аналитичност „010“.
- 3) В сметкоплана на фирмата счетоводните сметки от примера имат следната структура:
- 4) а) сметка „410“ (клиенти) се отчита аналитично по контрагенти (номенклатура „8 – контрагенти“);
- 5) б) сметка „700“ (продажби на продукция) се отчита по магазини (номенклатура „18-магазини“)

1,ДДС-ДФ,0000001001,10.05.2010,10,1001,BG115950326,ИПАНЕМА ЕООД,4101001,700010,1000.00,200.00
 2,ДДС-ДФ,0000001001,10.05.2010,10,1001,BG115950326,ИПАНЕМА ЕООД,4101001,4532,1000.00,200.00
 3,ДДС-ДФ,0000001001,10.05.2010,10,1001,BG115950326,ИПАНЕМА ЕООД,501,4101001,1000.00,200.00
 1,ДДС-ДФ,0000002001,15.05.2010,11,2001,BG126524961,Ролинг-Л ЕООД,4102001,700011,1500.00,300.00
 2,ДДС-ДФ,0000002001,15.05.2010,11,2001,BG126524961,Ролинг-Л ЕООД,4102001,4532,1500.00,300.00

фиг. 7-15

Запис	Тип	Тип док.	Номер на	Дата на д	Архив	Архивен номер	ИН по ДДС	Име на контраг	Дебит €	Кредит	Сума	ДДС
1	ДДС-ДФ	0000001001	10.05.2010	10	1001	BG115950326	ИПАНЕМА ЕООД	4101001	700010	1000.00	200.00	
2	ДДС-ДФ	0000001001	10.05.2010	10	1001	BG115950326	ИПАНЕМА ЕООД	4101001	4532	1000.00	200.00	
3	ДДС-ДФ	0000001001	10.05.2010	10	1001	BG115950326	ИПАНЕМА ЕООД	501	4101001	1000.00	200.00	
4	ДДС-ДФ	0000002001	15.05.2010	11	2001	BG126524961	Ролинг-Л ЕООД	4102001	700011	1500.00	300.00	
5	ДДС-ДФ	0000002001	15.05.2010	11	2001	BG126524961	Ролинг-Л ЕООД	4102001	4532	1500.00	300.00	

фиг. 7-16

Описанието на входните полета (раздел „Входни полета“) за импорта на фиг. 7-16 е следното (фиг.7-17):

Номер	Поле	Наименование	Позиция	Размер	Тип номенклатура	Наименование на номенклатура	Данъчен No	Булстат
1	@TIPZAP	Тип запис	1	0				
2	@TIPDOC	Тип документ	2	0				
3	@DOCNUMB	Номер на документ	3	0				
4	@DOCDATE	Дата на документа	4	0				
5	@ARC	Архив	5	0				
6	@ARCNUMB	Архивен номер	6	0				
7	@DANKONTR	ИН по ДДС (Булстат)	7	0	нараст.код	@IMEKONTR	@DANKONTR	@DANKONTR
8	@IMEKONTR	Име на контрагента	8	0				
9	@DTSMET	Дебит сметка	9	0				
10	@KTSMET	Кредит сметка	10	0				
11	@SUMA	Сума	11	0				
12	@DDS	ДДС	12	0				

фиг. 7-17

В описанието е използвано, че отделните полета са променлива дължина и използват разделител (колона „Размер“ е с нулеви стойности), в случая запетая.

За характеристиките на документа (раздел „Полета на документа“) е направено следното описание (фиг.7-18):

No	Тип документ	Номер док.	Дата док.	Дата-осчет.	Архив	Арх. No	Описание	Условие за прилагане
1	@TIPDOC	@DOCNUMB	@DOCCDATE	@DOCCDATE	@ARC	@ARCNUMB	Продажба	

фиг. 7-18

Очевидно е, че са използвани входни полета, с изключение на директно въведения текст „Продажи“ за описанието на документа.

Описанието на схемата за осчетоводяване (раздел „Опис на сметки“) е следната (фиг. 7-19):

Номер	Тип	Сметка	Анал 1	Анал 2	Анал 3	Анал 4	Анал 5	Анал 6
1	Dt	@DTSMET001003	@DTSMET004004					
2	Kt	@KTSMET001003	@KTSMET004003					
3	Dt	@DTSMET001003	@DTSMET004004					
4	Kt	@KTSMET						
5	Dt	@DTSMET						
6	Kt	@KTSMET001003	@KTSMET004004					

Поле за стойност на счетовод. статия: @SUMA
Условие за прилагане на контрировката: @TIFZAP=#1

Счетоводна схема: 4-Продажи с регистрация по ДДС

фиг. 7-19

Правят впечатление някои нови неща:

- 1) всички възможни кореспонденции между сметките са описани в схемите и на тях е присвоен последователен цифров номер в колона „Номер“ (1). Спазването на последователната номерация без пропуски е задължително. Другото е, че това подреждане включва последователни комбинации от дебитни и кредитни счетоводни записвания, колона „Тип“ (2);
- 2) нова дефиниция на сметките (3). Например, описанието „@DTSMET001003“ от ред 1 се разшифрова така: от входно поле „@DTSMET“ (вижте фиг.7-17) се взема тази част, която започва от позиция „1“ (001) с дължина 3 символа („003“). Аналогично „@DTSMET004004“ означава: вземи тази част от входно поле „@DTSMET“, която започва от 4-та позиция с размер 4 символа. Този начин на задаване на част от входно поле може да бъде използван навсякъде в схемите за осчетоводяване, не само за описание на счетоводните контрировки в „Опис на сметки“.

Как се използва тази схема с входните данни? Нека се върнем на текстовия файл с входните данни (фиг.7-20).

Запис	Тип	Тип док.	Номер на	Дата на д.	Архив	Архивен номер	ИН по ДДС	Име на контраг	Дебит €	Кредит	Сума	ДДС
1	←	ДДС-ДФ	0000001001	10.05.2010	10	1001	BG115950326	ИПАНЕМА ЕООД	4101001	700010	1000.00	200.00
2	←	ДДС-ДФ	0000001001	10.05.2010	10	1001	BG115950326	ИПАНЕМА ЕООД	4101001	4532	1000.00	200.00
3	←	ДДС-ДФ	0000001001	10.05.2010	10	1001	BG115950326	ИПАНЕМА ЕООД	501	4101001	1000.00	200.00
4	←	ДДС-ДФ	0000002001	15.05.2010	11	2001	BG126524961	Ролинг-Л ЕООД	4102001	700011	1500.00	300.00
5	←	ДДС-ДФ	0000001001	15.05.2010	11	2001	BG126524961	Ролинг-Л ЕООД	4102001	4532	1500.00	300.00

фиг. 7-20.

Ще забележите три типа счетоводни записвания (1), които ще покажем с техните аналитичности:

- **дт 410,1001 / кт 700,010** – дт аналитична сметка / кт аналитична сметка;
- **дт 410,1001 / кт 4532** – дт аналитична сметка / кт синтетична сметка;
- **дт 501 / кт 410,1001** – дт синтетична сметка / кт аналитична сметка;

За следващия документ те се повтарят, с изключение на контрировката за плащане в брой.

За всяка от тези комбинации трябва да дефинираме схема за осчетоводяване. Ако сега разгледате отново схемата на фиг 7-19 ще забележите следното:

Комбинацията на фиг. 7-21 дефинира първия тип осчетоводяване за запис 1 и 4 (позиция 2 от фиг. 7-20).

Ред 1 дефинира дебитното записване за сметка „410“, отчитана по контрагенти:

- **@DTSMET001003** взема от поле „4101001“ частта „410“ (счетоводната сметка);
- **@DTSMET004004** взема от поле „4101001“ частта „1001“ (код на контрагента);

Ред 2 дефинира кредитното записване за сметка „701“, отчитана по магазини:

- **@KTSMET001003** взема от поле „700010“ частта „700“ (счетоводната сметка);
- **@KTSMET004003** взема от поле „700010“ частта „010“ (код на магазина).

1	Dt	@DTSMET001003	@DTSMET004004
2	Kt	@KTSMET001003	@KTSMET004003

фиг. 7-21

Аналогично следващата комбинация на фиг.7-22 се прилага за запис 2 и 5 (позиция 3 от фиг.7-20)

3	Dt	@DTSMET001003	@DTSMET004004
4	Kt	@KTSMET	

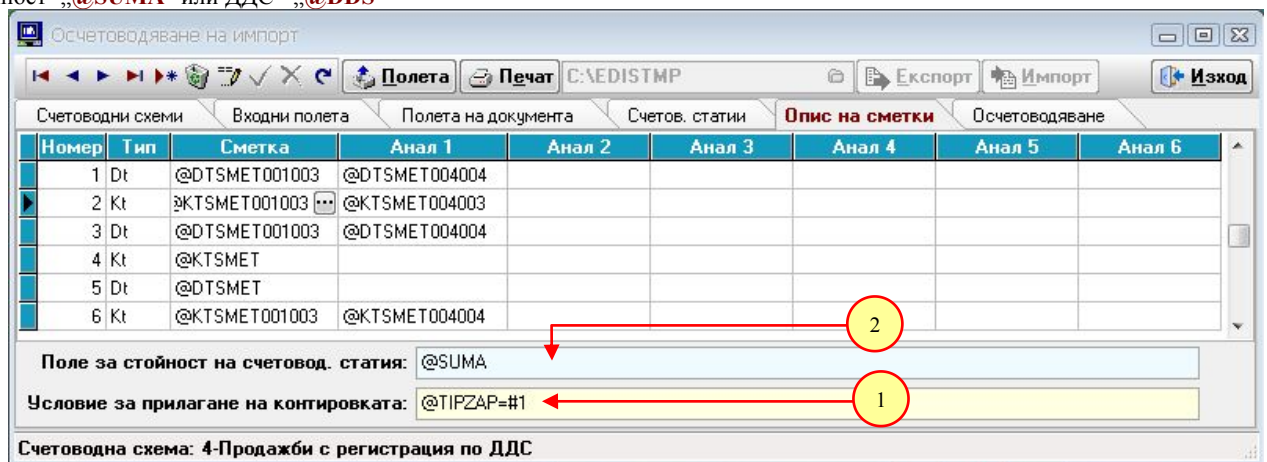
фиг. 7-22

Комбинацията на фиг.7-23 се прилага за запис 3 (позиция 4 от фиг.7-20).

5	Dt	@DTSMET	
6	Kt	@KTSMET001003	@KTSMET004004

фиг. 7-23

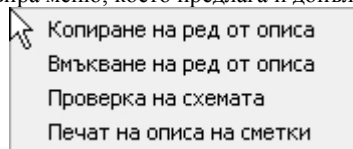
По този начин са обхвани и трите типа възможни счетоводни записвания. Как, обаче да разграничим, кой от тях се прилага за съответния ред от входния файл на фиг. 7-20. За целта се използват стойностите в колона „Тип“ на фиг.7-20. Тези стойности се подават в полето „Условие за прилагането на контрировката“ (позиция 1 на фиг.7-24). Използва се описания вече начина за дефиниране на формула. За прилагане на първата тип от разгледаните счетоводни записвания (фиг.7-21) в това поле се поставя условието входното поле „@TIPZAP“ да се равно на 1 - „@TIPZAP=#1“. За прилагането на втория тип (фиг.7-22) условието трябва да бъде „@TIPZAP=#2“, а за третия – „@TIPZAP=#3“. В „Поле за стойност на счетоводната статия“ (2) посочваме съответното входно поле за стойност - „@SUMA“ или ДДС - „@DDS“

фиг. 7-24

Дотук въобще не използвахме две входни полета „@DANKONTR“ (ИН по ДДС (Булстат) на контрагента) и „@IMEKONTR“ (име на контрагента). Те не участват при дефинирането на счетоводните записвания с разделите „Счетов. статии“ и „Опис на сметки“. Тяхното наличие е свързано със записването на документите в дневниците по ДДС, което ще бъде разгледано по-нататък.

С десния бутон на мишката се активира меню, което предлага и допълнителни възможности:

Накрая да обобщим:

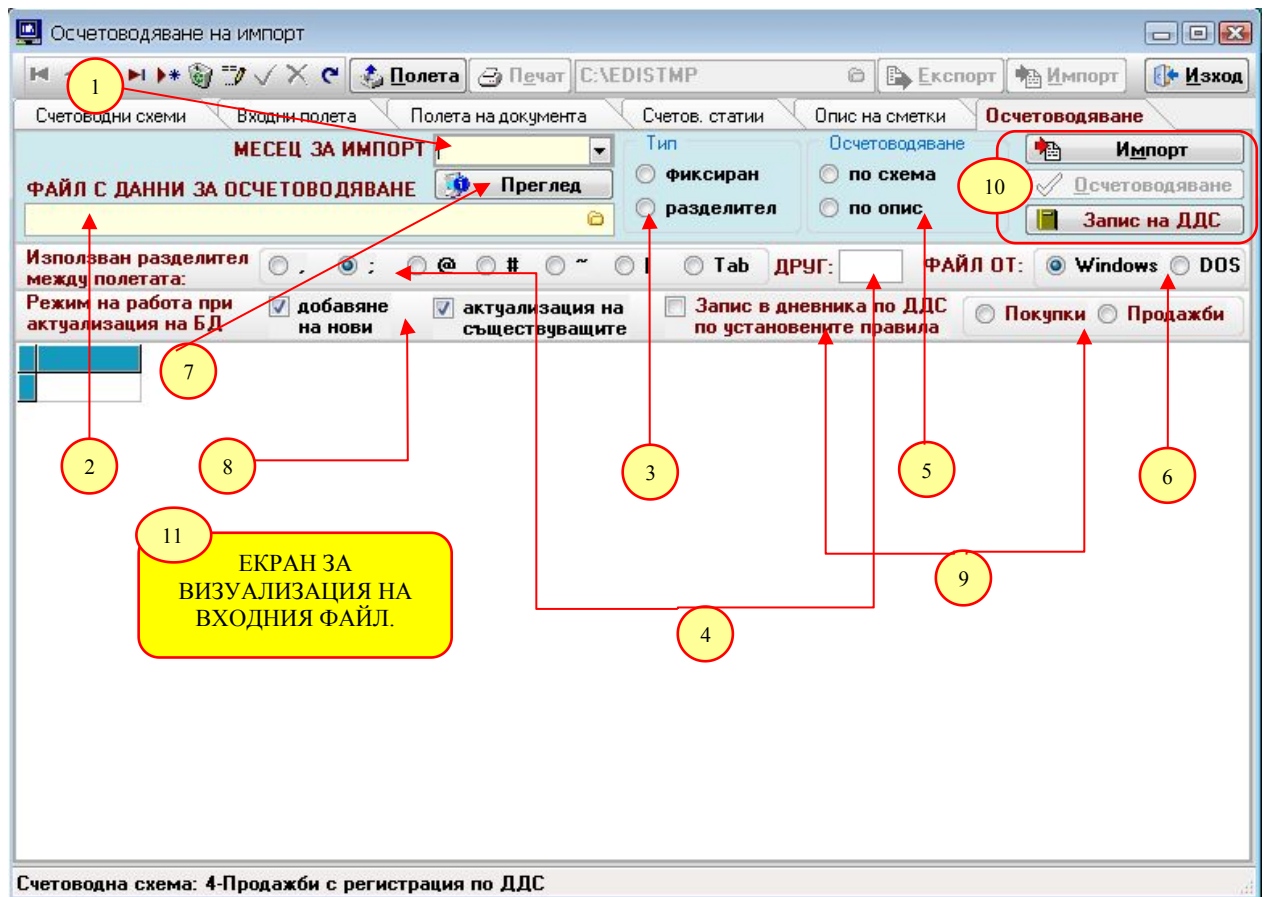
- 1) Осчетоводяване по „Опис на сметки“ се прави само, ако във входните данни са подадени счетоводни сметки. В противен случай използвайте „Счетоводни статии“.
- 2) За да се определи точно принадлежността на счетоводните записвания към документа, неговите характеристики: тип, номер, дата, архив и архивен номер трябва да се повтарят на всеки ред от файла за импорт;
- 3) Във входните данни **задължително** трябва да съществува поле от типа на „@TIPZAP“ (тип запис), с което да се обвържат всички типове счетоводни записвания;
- 4) За всеки тип счетоводна кореспонденция трябва да се дефинират два реда в опис (дебитен и кредитен) и тяхното прилагане да се обвърже с типа на записа от входните данни;
- 5) Във всички формули могат да бъдат използвани части от полета, не само в „Опис на сметки“;
- 6) Сумите за данъчната основа и начисленото ДДС, ако се импортират данни за регистрирано лице, трябва да са включени на всеки ред, иначе ще стане невъзможно правилното попълване на дневника по ДДС от входните данни. Същото се отнася и за ИН по ДДС (Булстат) и наименованието на контрагента.

1.1.6 ОСЧЕТОВОДЯВАНЕ.

Всичко, което направихме дотук, колкото и да е време отнемашо, обикновено се прави еднократно. Това е частта от програмата за осчетоводяване на импорт, която се използва най-често.

Моля запомнете, **ВИНАГИ ПРАВЕТЕ АРХИВ НА ТЕКУЩАТА БАЗА ДАННИ ПРЕДИ ИМПОРТ**. Така си гарантирате възстановяване на преходното състояние, ако нещо се обърка

Нека разгледаме възможностите включени в нея и показани на фиг.7-25 и последователността на работа.

фиг. 7-25

- 1) **Избор на месец за импорт** (1). Ако бъде избран месец за осчетоводяване, програмата автоматично установява първо число на месеца за документите, за които месеца и/или годината от датата на документа се различава от избрания период (година и месец)за осчетоводяване. В този случай съдържанието на входното поле „Дата на осчетоводяване” не се взема под внимание.
- 2) **Избор на файла за импорт** (2). Пътят и името на мога да бъдат въведени ръчно или избрани от списъка, който ще се отвори чрез бутона при щракване върху бутона в края на полето.
- 3) **Избор на структурата на файла** (3) включва две възможности:
 - „Фиксиран“ - за всички полета от файла има зададена начална позиция и размер при описанието на входните полета. Типичен пример за такъв файл е дневника по ДДС, чийто параметри са точно определени от Правилника за прилагане на ЗДДС;
 - „Разделител“ - най-често използвания вариант, при който полетата са променлива дължина и определен символ наречен „разделител“ задава края на полето. Такива файлове са всички от типа CSV (Comma Separated Value), който могат да се подготвят при експорт на таблица от Excel или друг офис-пакет (Open Office, KingSoft Office) в този формат. Повечето от програмите подготвящи данни за експорт към друг софтуер използват този формат.
- 4) **Избор на разделител** (4). Ако е избрана структура с „Разделител“ (3), този сектор се активира и задължително трябва да бъде избран разделителя между полетата, за да могат да бъдат разпознати от програмата за импорт. В ЕДИС-АСО по подразбиране за такъв е установен „;“ (точка и запетая). Тук може да бъде променен и да бъде избран друг от предложения списък или ако той липсва в него, да бъде въведен в полето „Друг“.
- 5) **Метод на осчетоводяване** (5):
 - „По схема“ – счетоводните записвания са дефинирани в раздел „Счетов. статии“;
 - „По опис“ – в раздел „Опис на сметки“.
 Програмата ще реагира със съобщение, ако направите избор, за който не съществуват дефинирани счетоводни записвания. По принцип можете да имате дефинирани схеми и в двата раздела и да избирате различен вариант в зависимост от импорта. Такъв начин на работа почти не се среща
- 6) **Тип на файла** (6). Зависи от това дали импорта се зарежда от програми работещи под Windows или такива използващи DOS. Ако бъде избран втория вариант, при импорта на данните програмата ги конвертира към кодовата таблица на Windows. типичен вариант за DOS-базиран текстови файл са дневниците по ДДС.
- 7) **Преглед на файла** (7). Определените дотук параметри са напълно достатъчни, за да направим проверка дали входния файл правилно се разпознава. С бутон „Преглед на файла“ програмата ще

прочете входните данни и ще ги визуализира в таблицата (11) под полетата и лентите за задаване на параметри. Това ви позволява да се направи преглед на импорта преди неговото зареждане в системата.

- 8) **Добавяне на нови и актуализация на съществуващите** (8). Преди да се пристъпи към импорта на данни трябва да се уточни режим на работа, дали да се добавят само нови документи или да се актуализират (заменят) съществуващите. Замяната на съществуващите документи е възможна само, ако те могат да бъдат идентифицирани еднозначно. Това означава, че техните характеристики не са променени от предходния импорт. Например, ако използвате нарастващ архивен номер, генериран от ЕДИС-АСО, това е невъзможно! Затова, моля запомнете, **ВИНАГИ ПРАВЕТЕ АРХИВ НА ТЕКУЩАТА БАЗА ДАННИ ПРЕДИ ИМПОРТ**. Така си гарантирате възстановяване на преходното състояние, ако нещо се обърка.
- 9) **Автоматично записване в Дневника по ДДС** (9). На база на определени изисквания към съдържанието на входните данни, програмата е в състояние да генерира записвания в дневниците по ДДС. Ако маркирате това поле, трябва да определите, в кой от дневниците ще се записват данните. Малко по-долу е разгледана въпроса за правилата и условията, при които е възможно автоматичното попълване на дневниците по ДДС

След определянето на тези параметри (позиции от 1 до 9) може да се пристъпи към обработката, осчетоводяването и запис в базата данни на импорта.

Тези операции се реализират чрез **секцията на бутоните** (10).

С бутон „**Импорт**“ се извършва подготовка и проверка на данните. Обработените и подготвени за осчетоводяване данни ще се визуализират в таблицата на екрана (11). В случай, че входните данни не отговарят на подадените параметри или бъдат открити грешки в тях, програмата ще изведе съответните съобщения и ще маркира редовете от файла, където са открити проблемите. Някои от грешките са фатални и не може да се продължи работата, други допустими, но редовете от файла, където са открити ще бъдат пропуснати при обработката. Вие решавате дали трябва да преустановите импорта и да отстраните тези допустими проблеми или ще продължите. Като допълнителна възможност - с различен цвят се маркират документите, за които месеца и/или годината от датата на документа се различава от месеца и/или годината за подадената дата за осчетоводяване.

След нормалното зареждане (без фатални грешки) на входните данни ще бъде достъпен бутон: „**Осчетоводяване**“, с който можете да стартирате осчетоводяването на документите и запис им в базата данни и дневниците по ДДС. Успешно осчетоводените документи се маркират с зелен цвят след приключването на операцията.

С бутон „**Запис на ДДС**“ се активира познатата програма за зареждане на данни от ДСО-приложения, която се намира в меню „**Обмен/Данни от ЕДИС-АКТИВ, ЕДИС-КОМЕРС и ЕДИС-РЕСУРС**“ (фиг.7-26).

С нея можете да заредите в базата данни дневници по ДДС подготвени от външни програми съгласно изискванията на Правилника за прилагане на ЗДДС

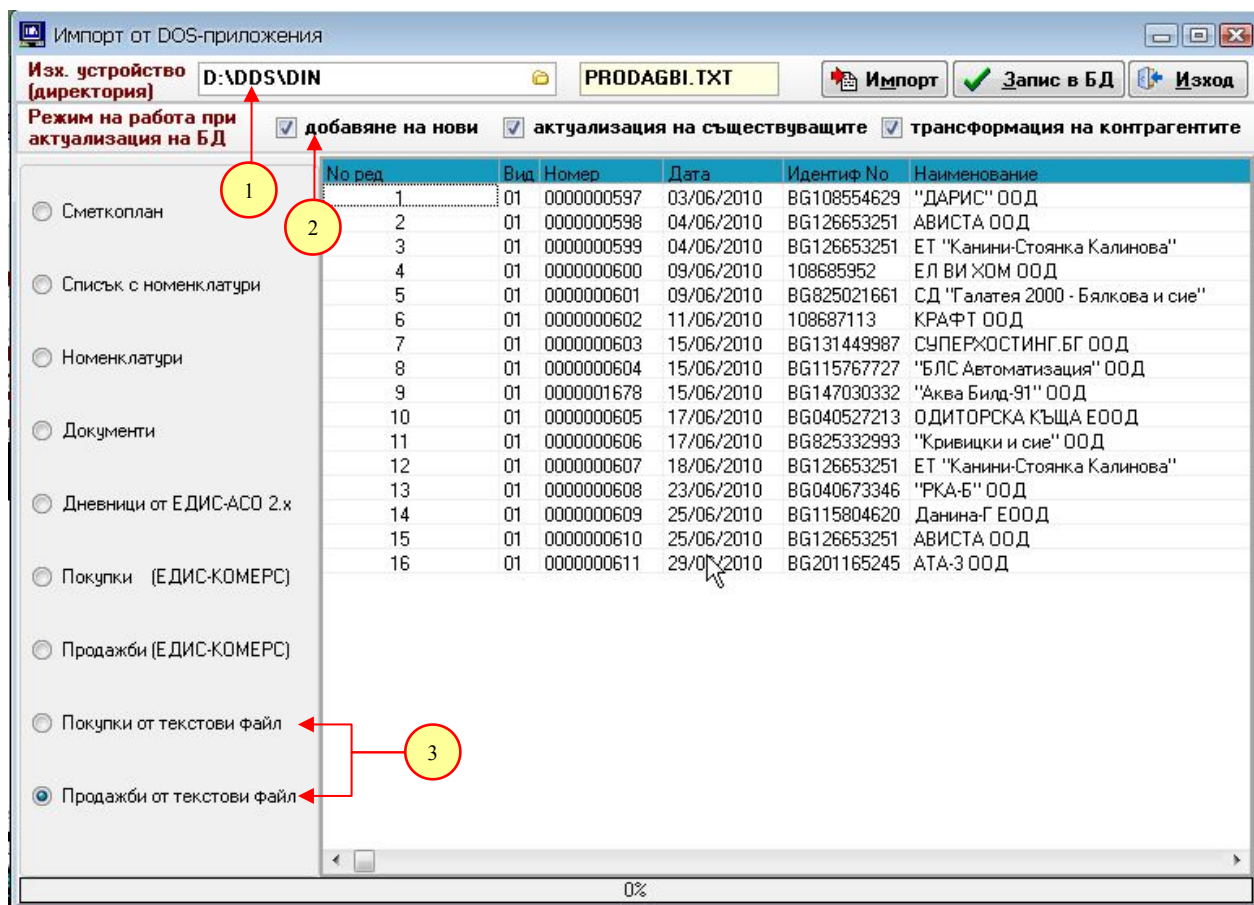
Това се прави, ако във входните данни не съдържат информация достатъчна за запис в дневниците по ДДС или импорта, който се осчетоводява не е свързан с отчитане на ДДС, например плащания от клиенти, но разполагате коректно подготвени дневници по ДДС.

Трябва да направите следното:

- Да въведете или изберете от списъка чрез щракване върху бутона в края на полето папката (1), в която са записани дневниците по ДДС.
- Определя се режима на работа (2): добавяне на нови и/или актуализация на съществуващите. По принцип режима на „актуализация на съществуващите“ е почти невъзможен, защото е много рядко подреждането на документите в дневника да се запази непроменено, ако са направени промени в него. Затова в случай на необходимост от повтаряне на операцията, трябва да се тръгне от предходно състояние, преди зареждането на дневниците т.е. от архив.
- Маркира се вида на дневника: покупки или продажби (3).

С бутон „**Импорт**“ програмата проверява и зарежда дневника и ако всичко е наред става достъпен бутон „**Запис в БД**“, с който записват данните окончателно в базата данни.

С бутон „**Изход**“ се връщате отново към екрана за осчетоводяване на импорт (фиг. 7-25), ако идвате от него или се връщате в главното меню на ЕДИС-АСО.

фиг. 7-26

Изисквания към входните данни за автоматично записване в дневниците по ДДС.

За целта трябва да е поставена отметка в полето „Запис в дневника по ДДС според установените правила“ и избран дневника (позиция 9 от фиг.7-25).

Във файла за импорт трябва да са налични следните полета:

- данъчен документ от типа: фактура, известие, митническа декларация, касов отчет или протокол;
- номер;
- дата;
- контрагент: ИН по ДДС или ЕИК (Булстат) и наименование;
- сума без ДДС;
- сума на ДДС.

За някои полетата, за да бъдат разпознати от програмата се изисква да имат точно определени имена:

- **@BULSTAT** – за полето с ЕИК (Булстат) на контрагента, ако е включено във входния файл;
- **@DANKONTR** - за полето с ИН по ДДС или ЕИК на контрагента, ако не е включен като отделно поле;
- **@IMEKONTR** - за полето с името на контрагента;
- **@SUMA** - за полето със стойността без ДДС
- **@DDS** - за полето с стойността на ДДС

При записа се използват условията за определяне на вида на сделките зададени по подразбиране в меню „Настройка/Настройка на средата/Параметри по ДДС“ (фиг.7-27). В примера те са следните:

1) ЗА **ДНЕВНИКА НА ПОКУПКИТЕ** (1) се прилагат по подразбиране следните операции:

- Ако полето **@DDS = 0**: „101 Доставки без право на ДК или без данък“;
- Ако полето **@DDS <> 0**: „102 Доставки с право на пълен данъчен кредит“;
- Ако документа е протокол (тип „ДДС-ПР“ за ЕДИС-АСО): „105 ВОП с право на пълен данъчен кредит“.

2) ЗА **ДНЕВНИКА НА ПРОДАЖБИТЕ** (2) се прилагат по подразбиране следните операции:

- Ако полето **@DDS = 0**: „213 Освободени доставки“;
- Ако полето **@DDS <> 0**: „201 Облагаеми доставки – 20%“;
- Ако документа е протокол (тип „ДДС-ПР“ за ЕДИС-АСО): „203 ВОП“.

Параметри по подразбиране

При въвеждане на покупки, за които не е посочена сметка, по ДДС покупките да се приемат по подразбиране като: При въвеждане на продажби, за които не е посочена сметка по ДДС покупките да се приемат по подразбиране като:

☒ 101 Доставки без право на ДК или без данък ☐ 104 ВОП без право на ДК или без данък ☐ 107 Внос без право на ДК или без данък ☐ 110 По чл.82, ал.2-5 от ЗДДС без право на ДК ☐ 117 Посредник в тристранна операция ☐ 118 Годишна корекция по чл.73, ал.8	☐ 207 Доставки по глава III/ЗДДС-0% ☐ 208 ВОД-0% ☐ 209 По чл.140, 146 и чл.173,ал.1 и 4 от ЗДДС-0% ☐ 210 Услуги по чл.21,ал.2-0% ☐ 211 По чл.69,ал.2-0% ☐ 212 Дистанционни продажби-0% ☒ 213 Освободени доставки ☐ 214 Освободени ВОП ☐ 215 Посредник в тристранна операция
<p>При въвеждане на покупки, за които е посочена сметка, по ДДС покупките да се приемат по подразбиране като:</p> ☒ 102 Доставки с право на пълен ДК ☐ 103 Доставки с право на частичен ДК ☐ 105 ВОП с право на пълен данъчен кредит ☐ 106 ВОП с право на частичен ДК ☐ 108 Внос с право на пълен ДК ☐ 109 Внос с право на частичен ДК ☐ 111 По чл.82, ал.2-5 от ЗДДС с право на пълен ДК ☐ 112 По чл.82, ал.2-5 от ЗДДС с право на частичен ДК ☐ 113 По чл.69, ал.2 от ЗДДС с право на пълен ДК ☐ 114 По чл.69, ал.2 от ЗДДС с право на частичен ДК ☐ 115 Придобивач в тристранна операция с право на пълен ДК ☐ 116 Придобивач в тристранна операция с право на частичен ДК	<p>При въвеждане на продажби, за които е посочена сметка, по ДДС покупките да се приемат по подразбиране като:</p> ☒ 201 Облагаеми доставки-20% ☐ 202 Дистанционни доставки-20% ☐ 203 ВОП-20 % ☐ 204 По чл. 82, ал.2-5 от ЗДДС-20% ☐ 205 Данък 20% в други случаи ☐ 206 Облагаеми доставки-7 %
<p>За ПРОТОКОЛ за ПОКУПКИ използвай следната операция</p> <input type="text" value="105 ВОП с право на пълен данъчен кредит"/>	<p>За ПРОТОКОЛ за ПРОДАЖБИ използвай следната операция</p> <input type="text" value="203 ВОП-20 %"/>

фиг. 7-27

Допълнителни правила за импорт в дневниците по ДДС.

Горепосочените условията (фиг.7-27) се допълват от следните правила заложи при импорта на документи:

1) За ДНЕВНИКА НА ПОКУПКИТЕ:

- „107 Внос без право на ДК или без данък” за контрагенти с ЕИК „9999999999999999” и със сума за ДДС = 0;
- „108 Внос с право на пълен ДК” за контрагенти с ЕИК „9999999999999999” и със сума за ДДС <> 0;
- „104 ВОП без право на ДК или без данък” за лица регистрирани по ДДС в ЕС и доставки с протокол без начислено ДДС;
- „105 ВОП с право на пълен данъчен кредит” за лица регистрирани по ДДС в ЕС и доставки с протокол с начислено ДДС.

2) За ДНЕВНИКА НА ПРОДАЖБИТЕ:

- „207 Доставки по глава III/ЗДДС-0%” за контрагенти с ЕИК „9999999999999999” със сума за ДДС=0;
- „208 ВОД-0%” за лица регистрирани по ДДС в ЕС и доставки с начислено ДДС.

Проверка за коректността на счетоводените документи.

След успешното осчетоводяване на документите, задължително направете анализ на системата, което се състои в изпълнението на следните стъпки:

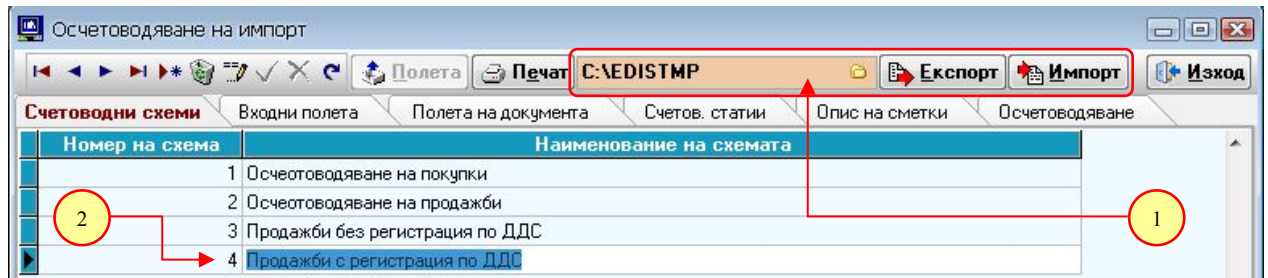
- стартирайте ЕДИС-АСО и от меню „Сервиз/Анализ на базата данни” пуснете проверка на базата данни за месеца, в който са импортирани документите;
- от меню „ДДС/Анализ на дневниците по ДДС” направете проверка за коректността на документите, записани в дневниците по ДДС.
- от меню „Въвеждане/Въвеждане на партии от документи” изберете филтър по архива на импортираните документи (почти задължително е той да се отличава от ръчно въвежданите) или всички документи за месеца и прегледайте за част от документите (по ваш избор) генерираните счетоводни записвания за коректност.

1.1.7 ДОПЪЛНИТЕЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

Експорт /Импорт на счетоводни схеми

Създадените счетоводни схеми могат да бъдат експортирани към други инсталации на ЕДИС-АСО и обратно импортирани (1 на фиг. 7-28). По подразбиране програмата предлага експорта да бъде направен в стандартната работна папка EDISTMP (1), но можете да въведете ръчно или да изберете с помощта на бутона в края на полето друга папка.

ЗАБЕЛЕЖКА: При експорта се използват стандартни имена на файлове, така че всеки следващ ще презапише предходния в избраната папка. По тази причина, ако експортирате наведнъж няколко схеми, изберете различни папки за тяхното съхранение.

фиг. 7-28

Импорт на счетоводни схеми.

Изберете директорията (папката), в която се намира схемата за импорт (1). Стандартно се приема, че това е стандартната работна папка: EDISTMP и натиснете бутон „Импорт“. Ако в избраната папка не бъде намерена схема за импорт, програмата ще изведе съобщение за грешка. Ако изборът е правилен, ще се появи следния екран (фиг. 7-29):

Фиг. 7-29

Програмата предлага три възможности, които могат да бъдат комбинирани, за да отговарят на изискванията за импорта. При избора си трябва да вземете под внимание, че заедно със схемите се съхранява и техния номер (позиция 2 от фиг 7-28). Този номер се проверява от програмата и в зависимост от направения избор се предприемат и съответните действия:

- **Добавяне на нови схеми.** Схемата се импортира, само ако не съществува в списъка. Например, ако се опитате да заредите схема с номер „4“ в този режим, тя ще бъде отхвърлена, защото вече има такава.
- **Презапис на съществуващите схеми.** В този режим схемата със съществуващ номер ще бъде заменена от импорта. Този избор е несъвместим със следващия;
- **Зареждане на съществуващите схеми под нов номер.** Този вариант е алтернативен на предходния. При него импортираните схеми ще получат нов номер (следващия свободен), ако в системата съществува схема с този номер.

Препоръка. Използвайте параметрите показани на фиг.7-28. Всяка добавена под нов номер схема може да бъде изтрита, но презаписаните схеми не могат да бъдат възстановени.

Печат.

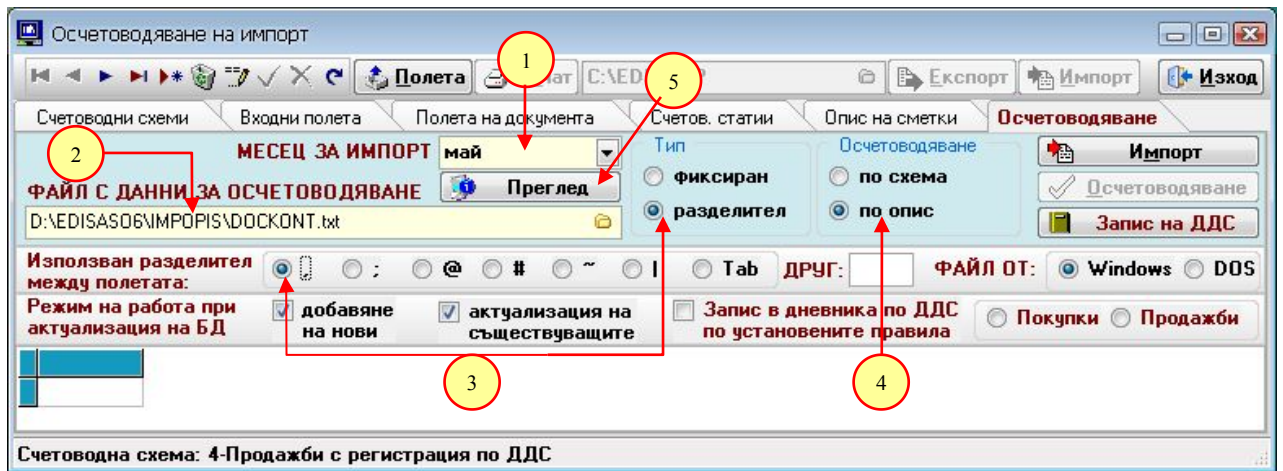
С помощта на този бутон можете да разпечатите следните раздели от схемата:

- Входни полета,
- Полета на документа,
- Счетоводни статии,
- Опис на сметки.

1.1.8 ПРИМЕР ЗА ОСЧЕТОВОДЯВАНЕ НА ИМПОРТ.

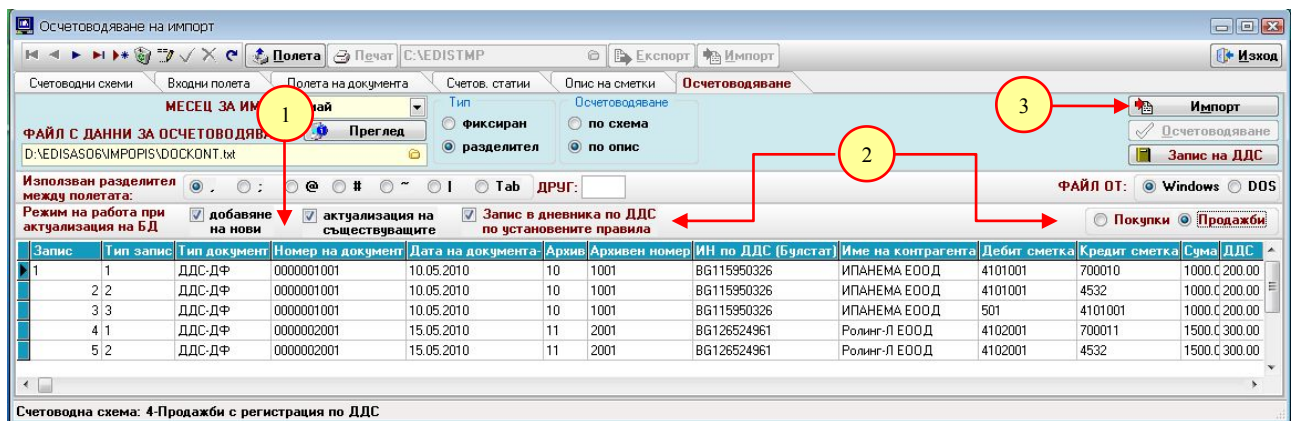
Да използваме създадената в предходните раздели схема за импорт на фактури за продажби с регистрация по ДДС, която се осчетоводява по дефинирания опис на сметки (фиг.7-30). Преди това се подsigуряваме с архив на базата данни от меню „Сервиз/Архивиране на базата данни“.

- 1) Избираме месец май за импорт (1);
- 2) Избираме входния файл (2);
- 3) Маркираме, че е от тип с разделител и използвания разделител е запетая (3);
- 4) Ще бъде осчетоводяван по опис (4);
- 5) Натискаме бутона „Преглед“ (5), за да провери дали зададените параметри са коректни.

фиг. 7-30

Получаваме екрана на фиг.7-31, който ни убеждава, че можем да продължим напред.

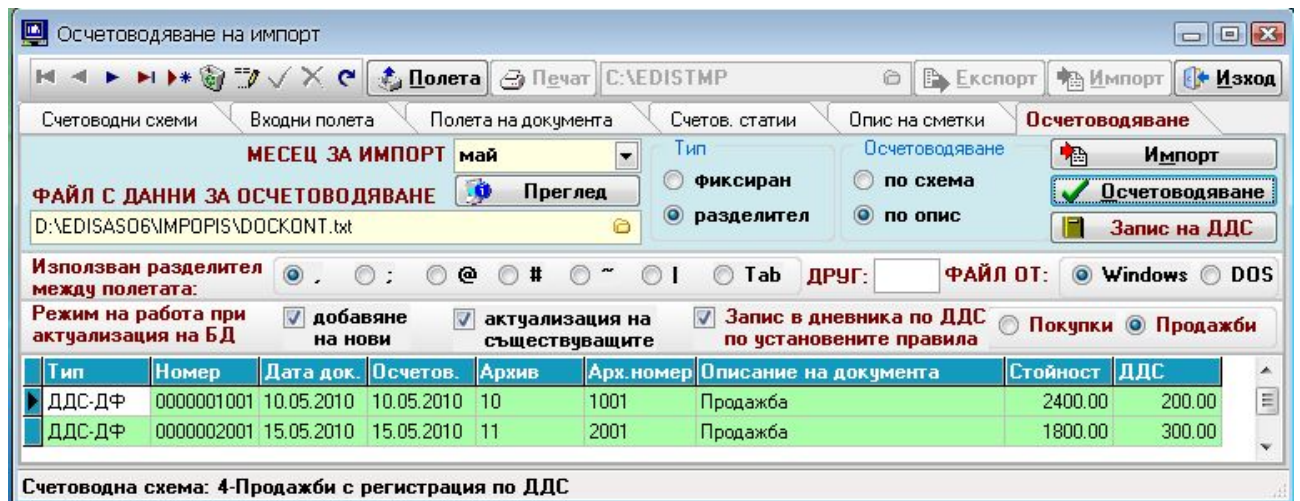

фиг 7-31

Избираме допълнителните параметри:

- **режим на работа при актуализация на БД** (базата данни) (1). Изборът на „актуализация на съществуващите“, зависи от това дали желаете да замените вече заредени документи, за които са направени **промени в частта на осчетоводяването**: промяна на счетоводни записвания и суми по тях, но **не са променени** данните за документа: тип, номер, дата, архив и архивен номер. Ако не сте убедени, че за документите не са променени и основните им характеристики, избягвайте този режим, защото така ще ги дублирате в базата данни. Ако обаче са променени някои от горе изброените характеристики на документите, това със сигурност ще доведе до дублирането им в базата данни и дневниците по ДДС. Безопасно е да оставите маркирано само „добавяне на нови“;
- маркираме „**Запис в дневника по ДДС по установените правила**“ и избираме на „Продажби“ (2). Използването на този параметър е възможно само, ако данните от импорта отговарят на правилата описани по-горе. В противен случай програмата ще отхвърли това желание и ще предложи само осчетоводяване без запис в дневника по ДДС.

Вече всичко е готово да преминем към следващата стъпка. Натискаме бутон „Импорт“ (3) за зареждане и проверка на входните данни. Ако е направен избор в запис в дневника по ДДС ще бъде изведено съобщението на фиг.7-32. То ни информира още веднъж за условията, при които ще бъде извършена тази операция и очаква нашето потвърждение, че желаем да продължим. Няма причини да се отказваме и натискаме „Yes“.

фиг. 7-34